

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

Str. Dimitrie D. Gerota nr. 7-9, sector 2, București, cod poștal: 020027

Telefoane: 021.310.23.56, 021.316.31.34

Fax: 021.316.31.31

021.310.23.57, 021.316.31.33

Cod fiscal: 10464660

E-mail: ces@ces.ro

www.ces.ro

Membru fondator al Asociației Internaționale a Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare (AICESIS)

Membru al Uniunii Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare Francofone (UCESIF)

„Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.” (Art. 141 din Constituția României revizuită)

Nr. 3368/13.05.2026

AVIZ

referitor la propunerea legislativă privind instituirea Medaliei "Ilie Ilașcu" (b254/28.04.2026)

În temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 11 lit. a) din Regulamentul de organizare și funcționare, Consiliul Economic și Social a fost sesizat cu privire la avizarea *propunerii legislative privind instituirea Medaliei "Ilie Ilașcu" (b254/28.04.2026)*.

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

În temeiul art. 5 lit. a) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în ședința din data de 13.05.2026, desfășurată online, conform prevederilor Hotărârii Plenului nr.86/17.05.2022, avizează **NEFAVORABIL** prezentul proiect de act normativ, cu următoarea **motivare**:

- propunerea legislativă are în vedere o extindere nejustificată a sistemului național de decorații prin introducerea unei distincții cu obiective și criterii formulate excesiv de larg și susceptibile de interpretări politice sau ideologice. Se propune instituirea unui mecanism onorific dedicat unor concepte generale precum „apărarea identității românești”, „combaterea asimilării” sau „manifestarea curajului civic”, fără delimitări clare privind criteriile de evaluare și fără garanții suficiente privind aplicarea obiectivă și nepartizană a procedurii de acordare;

- sistemul de decorații al României (cuprinzând ordine, cruci, medalii și semne onorifice) este organizat pe domenii și pe baza unei ierarhii – a ordinelor, pe grade, și a medaliilor, pe clase –, ele acordându-se la propunerea reprezentanților unor autorități publice, în funcție de domeniul de competență, cu posibilitatea ca președintele să decidă singur asupra decernării doar în cazul a 1% „din numărul total stabilit prin lege pentru fiecare grad sau clasă a fiecărei decorații, cu excepția gradelor de Mare Ofițer, Mare Cruce și Colan” (art 4, alin. (3) din Legea nr. 29/2000 privind sistemul național de decorații al României). De asemenea, decorațiile se poartă într-o anumite ordine (la care inițiatorii nu fac referință) și dau naștere unor drepturi specifice ale beneficiarilor, de asemenea nementionate în textul proiectului;
- propunerea legislativă nu ține, așadar, cont de structura existentă a sistemului de decorații și a normelor specifice de acordare a ordinelor și medaliilor, aplicarea efectivă a legii fiind dificil spre imposibilă;
- în egală măsură, acest sistem de decorații are la bază o tradiție (cea interbelică) pe care este construit să o perpetueze într-o manieră neutră în raport cu dinamica politică a unui moment sau altul, pentru a rămâne relevante în raport cu Statul român, nu cu o aspirație partinică sau alta. De aceea, o singură decorație – una militară de război – poartă numele unei persoane: Ordinul Mihai Viteazul. Faptul că nici Crucea Comemorativă a Rezistenței Anticomuniste, nici Crucea Comemorativă a Revoluției Anticomuniste din Decembrie 1989, nici Crucea Comemorativă a celui de-Al Doilea Război Mondial, nu poartă numele unei persoane nu se datorează lipsei personalităților remarcabile ale acestor episoade istorice, ci faptului că ele transcend personalismul pur, celebrând momente colective cu largă participare. De altfel, în raport cu aceste evenimente – pentru care sistemul de decorații prevede o cruce, inferioară ierarhic medaliei –, este greu de justificat motivul pentru care acțiunea lui Ilie Ilașcu ar trebui considerată ca excedând în importanță rezistența anticomunistă ori Revoluția de la 1989 (la fel cum, prin raportare la singura decorație purtând numele unei persoane, adoptarea propunerii l-ar pune pe Ilie Ilașcu pe picior de egalitate cu Mihai Viteazul);
- propunerea legislativă ridică probleme serioase de oportunitate, claritate normativă și garanții democratice. Formulările utilizate sunt ample și insuficient delimitate, iar criteriile de acordare pot permite includerea unor acțiuni sau organizații definite preponderent prin discurs identitar, fără garanții clare că

acestea respectă principiul nediscriminării, pluralismul democratic, drepturile minorităților și standardele europene privind combaterea discursului instigator la ură;

- soluția legislativă riscă să transforme o distincție a statului român într-un instrument de validare simbolică a unor agende politice construite în jurul naționalismului identitar. Referirile la „apărarea identității românești”, „combaterea asimilării forțate” sau „negarea identității naționale” pot avea justificare în contexte reale de încălcare a drepturilor comunităților românești, însă, fără criterii juridice precise și fără mecanisme de verificare, aceste formule pot fi folosite abuziv pentru legitimarea unor discursuri ostile față de alte comunități naționale, etnice, lingvistice sau religioase;
- un alt element problematic este lipsa unor garanții explicite privind excluderea de la acordarea medaliei a persoanelor sau entităților care au promovat ideologii extremiste, discurs instigator la ură, antisemitism, xenofobie, rasism, legionarism, fascism, comunism totalitar sau alte forme de negare a valorilor constituționale. Într-un act normativ care creează o decorație publică a statului român, aceste garanții ar trebui prevăzute expres în lege, nu lăsate implicit la nivelul unei viitoare hotărâri de Guvern;
- propunerea legislativă delegă către Guvern, printr-o hotărâre ulterioară, stabilirea descrierii medaliei, a procedurilor de înaintare a propunerilor, a criteriilor de acordare și a cazurilor de retragere. Această soluție este insuficientă, deoarece elementele esențiale ale unei distincții acordate în numele statului român trebuie reglementate prin lege, mai ales atunci când obiectul distincției privește valori sensibile precum identitatea națională, drepturile comunităților din afara granițelor, libertățile fundamentale și raportarea la contexte geopolitice complexe;
- inițiativa legislativă nu oferă garanțiile necesare pentru ca o distincție acordată în numele statului român să fie protejată de instrumentalizare politică, interpretări naționaliste restrictive sau validarea unor conduite incompatibile cu valorile constituționale și europene;
- având în vedere potențialul de a crea un precedent pentru ca anumiți oameni politici să fie celebrați prin intermediul corelării numelor acestora cu anumite distincții onorifice conferite în numele statului român, precum și faptul că, prin natura lor, aceste decorații sunt menite să recunoască merite, nu persoane, constatăm că asocierea unei medalii onorifice cu activitatea desfășurată de un fost senator în Parlamentul României nu este adecvată. Totodată, deși nu poate

fi negată contribuția unor lideri politici la dezvoltarea identității culturale române în afara granițelor, este necesar să asigurăm caracterul obiectiv și impersonal al distincțiilor, cu atât mai mult cu cât o asemenea decorație s-ar putea acorda fără a face trimitere specifică la o anumită persoană publică;

- inițiativa legislativă riscă să genereze controverse instituționale și diplomatice prin utilizarea unor noțiuni cu potențial politic sensibil în raport cu comunitățile românești din afara granițelor, fără o evaluare adecvată a impactului asupra relațiilor externe și fără o fundamentare suficientă privind utilitatea practică a măsurii;
- în plus, există deja distincții oficiale menite să recunoască eforturile de păstrare a identității românești în afara granițelor.

Președinte,

Sterică FUDULEA